

AMLC

Nieuwsbrief december 2020

Centrum voor witwasbestrijding

Beste collega,

Hierbij ontvang je de laatste AMLC-nieuwsbrief van 2020.

In deze nieuwsbrief actualiteiten over mirror trading, een podcast over wat de Financial Action Task Force doet, en internationale publiek private samenwerking via Europol Financial Intelligence Public Private Partnership.

Ook aandacht voor het nieuwe FATF-rapport over Trade Based Money Laundering. Collega's van AMLC en OM hebben de afgelopen maanden een trekkende rol gespeeld bij de totstandkoming van dit rapport. Heel mooi dat de ervaringen die in Nederland en andere landen zijn opgedaan, via dit FATF-rapport wereldwijd worden gedeeld.

Zoals altijd sluiten we af met recente jurisprudentie.

Mocht je ervaringen hebben opgedaan of tegen constructies zijn aangelopen die je wilt delen, mail naar AML.Centre.Postbus@belastingdienst.nl. Heb je collega's die ook graag de nieuwsbrief willen ontvangen? Zij kunnen zich via dit mailadres aanmelden. Zij kunnen zich via dit mailadres aanmelden. De Engelstalige versie van deze nieuwsbrief is [hier](#) te vinden. En tot slot, als je up to date wil blijven: volg ons op LinkedIn!

Veel leesplezier,
Het AMLC

Actualiteiten

Luistertip

AMLC-collega Anne Strijker was samen met Evert Houtman van het ministerie van Financiën te gast in de podcast van Compliance Adviseert over de Financial Action Task Force (FATF). Veel mensen in de financiële sector kennen het begrip FATF en hebben er een globaal beeld bij. Maar wat doet de FATF nou precies? Hoe komt de FATF tot haar landenevaluaties? Wat zegt de informatie van de FATF over integriteitsrisico's waarmee de financiële instellingen rekening moeten houden? De podcast gaat ook in op de methodologie van de landenevaluaties, de laatste ontwikkelingen op dat terrein zoals de focus op effectiviteit van het systeem, de achtergrond van grijze en zwarte lijsten en de vertaling naar de dagelijkse praktijk. Het is even een zit (ruim een uur) maar de moeite waard! Luister de podcast [hier](#).

Mirror trading

Onlangs informeerde minister Hoekstra de Tweede Kamer over mirror trading middels een gezamenlijke reactie van DNB en AFM (lees [hier](#) meer). In de berichtgeving over de FinCEN-files wordt regelmatig gesteld dat mirror trading ook gebruikt kan worden in witwasconstructies. Maar hoe dan? Lees [hier](#) onze analyse.

Europese publiek private samenwerking

EFIPPP staat voor Europol Financial Intelligence Public Private Partnership. Dit is een Europees samenwerkingsverband tussen opsporingsdiensten, financial intelligence units en banken, dat zicht moet geven op financiële criminaliteit en witwassen. In het EFIPPP doen nu 15 landen mee, waaronder 11 EU lidstaten, en ruim 25 banken zoals UBS, Santander, ABN AMRO, Commerzbank, ING, Barclays, BNP Paribas en CitiBank. Vanuit Nederland doen ook FIU-NL en het AMLC mee. De pilotfase is onlangs afgerond en de samenwerking onder de vlag van EFIPPP wordt bestendig; het AMLC maakt inmiddels deel uit van de stuurgroep.

De doelen van het EFIPPP zijn:

- ondersteunen van nationale public private partnerships, en fungeren als netwerk
- uitbouwen van gezamenlijke intelligence beelden en doorgronden van dreigingen en risico's
- faciliteren van tactische, operationele informatiedeling
- onderzoeken van nieuwe mogelijkheden tot informatiedeling
- ondersteunen, coördineren en initiëren van internationale acties
- promoten van het gebruik van nieuwe tools en technologie.

Mocht je een onderwerp hebben dat bij uitstek geschikt is om in dit grensoverschrijdende samenwerkingsverband nader te onderzoeken, neem dan contact met ons op!

Rechtsmacht witwassen in buitenland

Op 1 december jl. is een wijziging van het Besluit internationale verplichtingen extraterritoriale rechtsmacht in werking getreden. Door die wijziging is de Nederlandse strafwet van toepassing op de Nederlander die zich buiten Nederland schuldig maakt aan witwassen, óók wanneer er geen sprake is van dubbele strafbaarheid. Deze uitbreiding is gebaseerd op de EU-richtlijn 2018/1673 van 23 oktober 2018 inzake de strafrechtelijke bestrijding van het witwassen van geld. Wil je meer weten, lees [hier](#) een notitie incl. relevante regelgeving.

Vacature AMLC

Word jij onze nieuwe collega? Wil jij als jurist aan de slag met vraagstukken rond privacy, gegevensuitwisseling, samenwerkingsovereenkomsten en witwasregelgeving? Bekijk [hier](#) de vacature.

Nieuwe trends en ontwikkelingen in Trade Based Money Laundering

Door: Tamara Pollard-Maijer (AMLC), Don Claassen (AMLC) en Lisette de Zeeuw (Functioneel Parket OM)

De Financial Action Task Force (FATF) is een internationale waakhond die standaarden formuleert waar landen aan moeten voldoen als zij witwassen willen voorkomen. Zo ook op het gebied van Trade Based Money Laundering (TBML); witwassen waarbij gebruik wordt gemaakt van handelsstromen. In samenwerking met de Egmont Group, de organisatie die de Financial Intelligence Units wereldwijd verenigt, is nu een [nieuw TBML-rapport](#) gepubliceerd. Dat was ook hoog tijd, want het vorige was 10 jaar oud. Het Functioneel Parket en AMLC hebben bij de totstandkoming van het rapport een trekkende rol gespeeld, zoals ook te lezen in een [eerdere nieuwsbrief](#). In dit artikel wordt het rapport en de totstandkoming ervan nader toegelicht.

Input verzamelen

Vrijwel direct was duidelijk dat er input nodig was vanuit de private sector. TBML is een vrij complexe puzzel en de private sector heeft zicht, afhankelijk van de casus, op één of meerdere belangrijke delen van deze puzzel. Met elkaar hebben we de ontwikkeling van TBML vanaf 2008 in kaart gebracht door het maken en verspreiden van een questionnaire voor zowel publieke- als private organisaties. De respons hierop was enorm en gaf een stevig fundament voor het te schrijven rapport. In dit artikel gaan we in op de meest belangrijkste conclusies en een tweetal interessante casussen.

Voor TBML vatbare sectoren

Het rapport geeft duidelijk inzicht in de ontwikkelingen en uitdagingen in de aanpak TBML. Uit ons gezamenlijke onderzoek is gebleken dat TBML zich manifesteert in vele sectoren. In de casuïstiek hebben we een enorme diversiteit gezien. Zo werd gebruik gemaakt van goederen met lage waarde in hoog volume, maar ook van goederen in hoog volume met lage waarde. Maar ook zagen we overeenkomsten, namelijk:

- goederen waarvan het lastig is de prijs vast te stellen, omdat ze in allerlei kwaliteiten voorkomen of omdat ze bijvoorbeeld uniek zijn. Denk aan kunst, wijn en schoenen;
- goederen waarbij een enorm uitgebreid internationaal netwerk betrokken is. Bijvoorbeeld goederen waarvoor de onderdelen in land A vervaardigd worden, de assemblage in land B en de export wereldwijd;
- goederen die lastig zijn voor de Douane om te onderzoeken.
- veelal is sprake van een logische goederenstroom (hide in plain sight).

Ook bleek uit het onderzoek dat er een brede variëteit aan ondernemingen betrokken is. Van alle soorten rechtspersonen en ondernemingen zijn shell companies echter wel het grootste risico voor TBML. Voor de specifieke TBML-risico indicatoren verwijzen we graag naar het rapport.

Het ontdekken van TBML vereist dus een zogenaamde risicogerichte benadering (*risk based approach*).

Methoden en casuïstiek

Door de casuïstiek, werd er ook meer inzicht verkregen in de methodiek die wereldwijd wordt toegepast. Natuurlijk kwamen we de al bekende en beschreven methoden tegen, zoals *over- en under invoicing en -pricing*, maar de casuïstiek gaf ons ook inzicht in methoden die nog niet eerder door de FATF waren beschreven, zoals de veelvoorkomende third party payments en cash integration. Bij een third party payment zien we dat de goederen die door A bij B worden besteld, worden betaald door C. Een derde partij die op papier weinig te maken heeft met de transactie, betaalt. De cash integration variant is er een die over de hele wereld voorkomt en waarbij goederen worden betaald met veel cash geld, zoals bijvoorbeeld uit de opbrengst van drugs- en/of mensenhandel.

Zie onderstaande casuïstiek van Nieuw Zeeland en Europol die deze methoden – third party payments en cash integration - mooi illustreren:

Casus 1:

The New Zealand FIU (NZFIU) received multiple SARs¹ regarding payments to New Zealand fruit export companies which were being made from bank accounts in Eastern Europe, which were registered to shell companies based in high-risk jurisdictions. SAR reporting showed the New Zealand companies received approximately \$1.5 million during an 18-month period from these overseas accounts.

NZFIU enquiries established that the transfers to the NZ companies were payments for legitimate exports of NZ fruit to a South-East Asian jurisdiction. When questioned, the company representatives could not explain why the payments were originating from shell company accounts, which had no known relation to the company actually receiving the exported goods.

The New Zealand banks processing the payments supplied the FIU with invoices which were provided to them as justification for the payments – these invoices were clearly fraudulent and depicted the transactions as payments for export of ‘ceramic tiles’ from the New Zealand company to a company in Eastern Europe. The invoices were ‘signed’ by the purported manager of the NZ company, but enquiries determined there was no one by that name employed at the company.

The NZFIU assessed these payments, (potentially in the tens of millions of dollars, based on the high-volume of account activity) formed part of a complex TBML scheme being operated out of Eastern Europe, in which illicit funds were converted to trade goods and shipped for resale in a different jurisdiction, generating clean funds.

Source: New Zealand

Casus 2:

Investigation launched in France which was focused on the laundering of the proceeds of trafficking Colombian cocaine. For laundering the drug proceeds, the services of a separate criminal organization are used (professional money launderers).

In addition to a cash based money laundering techniques (physical transportation of cash) there was an identified TBML technique. The criminal cash is converted into high value goods (usually used cars, used excavators, heavy construction machineries, luxury watches, diamonds and jewellery). The purchased items are, then, exported to North Africa before being re-exported to Lebanon. Simultaneously, the same facilitators were smuggling luxury watches, diamonds and jewellery via air couriers directly into Lebanon. Once in Lebanese territory all these goods are sold to Middle Eastern countries and thus converted into clean cash. The remaining percentage of the proceeds (after the deduction of commission for the laundering services) was repatriated back to Central America using complicit Money Service Businesses and underground bankers (Hawaladars/Brokers).

Source: Europol

Uitdagingen en best practices

Tot slot worden in het rapport ook de uitdagingen beschreven waar private- en publieke organisaties in de strijd tegen TBML mee te maken krijgen en ook de best practices komen uitvoerig aan bod. Een belangrijke best practice die veelvuldig werd genoemd in de aanpak van TBML, is publiek-private samenwerking (PPS). PPS wordt door veel landen gezien als de belangrijkste oplossing in de aanpak van TBML. Enerzijds om de puzzel compleet te krijgen en anderzijds om alle probleemeigenaren aan tafel te hebben.

Tot op heden hebben echter slechts een aantal landen een specifieke PPS met als thema TBML, zoals Nederland heeft. Indien deze al bestaan, dan zijn deze PPS'en op TBML vaak net gestart. In Nederland lopen we wereldwijd gezien voorop met onze PPS op het onderwerp TBML. Al sinds 2017 werkt het AMLC samen met zowel publieke- en private organisaties in de strijd tegen TBML. Deze samenwerking is begin 2020 geïntensiveerd door de samenwerking te plaatsen onder de vlag van de FEC-Eenheid. De kans is groot dat na afronding van dit project, een volgend PPS project binnen TBML geïnitieerd wordt aangezien er gezamenlijk nog veel meer te ontdekken valt.

En er blijft altijd nog wat te dromen: op het gebied van TBML is dat een internationale samenwerking. Momenteel worden de eerste verkennende stappen binnen de Europese PPS [EFIPPP](#) gezet om een internationale samenwerking in de aanpak van TBML tot stand te brengen. Hiermee zouden we grote stappen kunnen maken.

Mocht je naar aanleiding van dit artikel vragen hebben of zicht hebben op mogelijke interessante TBML-signalen, neem dan contact op met Tamara Pollard via tw.pollard-maijer@belastingdienst.nl

¹ Suspicious Activity Reports

Jurisprudentie

Gerechtshof Amsterdam, 30-10-2020, Samengestelde transacties: [ECLI:NL:GHAMS:2020:2899](#)

De verdachte wordt verweten dat meermaals is nagelaten om ongebruikelijke transacties zoals bedoeld in de Wwft te melden. Een aantal van de door de rechtbank bewezenverklarde transacties zijn zogenaamde samengestelde transacties. Het gaat om transacties die boven de grens van € 15.000,- uitkomen omdat de bedragen van twee afzonderlijke transacties bij elkaar zijn opgeteld vanwege het nauwe verband tussen die transacties. Namens de verdachte is betoogd dat deze optellingen ten onrechte hebben plaatsgevonden, omdat geen, althans onvoldoende verband tussen de transacties bestaat. Daarbij speelt een rol dat in de tijd waarin de feiten plaatsvonden de *Algemene leidraad Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme* geen aanwijzing bevatte over hoe het begrip 'samengestelde transactie' moet worden uitgelegd.

De bedoeling van de wet is dat instellingen bepaalde verplichtingen nakomen indien de waarde van transacties een bepaalde grens overschrijdt. Het is niet de bedoeling dat die verplichtingen niet worden nageleefd doordat transacties in deeltransacties worden gesplitst. Daarom is in artikel 3 lid 5 onderdeel b van de Wwft bepaald dat een instelling cliëntenonderzoek verricht indien zij twee of meer transacties verricht waartussen een verband bestaat met een gezamenlijke waarde van ten minste € 15.000,00.

In casu betreffen het facturen inzake de verkoop van dezelfde goederen voor nagenoeg hetzelfde bedrag op eenzelfde datum met een oplopend bestel- en/of factuurnummer. De identiteit van de kopers is niet bekend en de facturen bevatten twee verschillende handtekeningen. Niet kan worden vastgesteld dat het bij deze facturen om dezelfde koper gaat of, als het om verschillende kopers gaat, dat deze aan elkaar verwant zijn. Daarmee is niet bewezen dat het om samengestelde transacties gaat, en moet de verdachte in zoverre worden vrijgesproken.

Het hof oordeelt dat de verdachte gelijk heeft dat over de uitleg van dit criterium in de praktijk verschillend kan worden gedacht. Mede nu die uitleg in de *Algemene leidraad Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme* nog niet werd gegeven, moet de verdachte hier het voordeel van de twijfel krijgen.

Dit neemt niet weg dat, als het verband tussen twee transacties dermate groot is en de instelling moet vermoeden dat het gaat om een samengestelde transactie, van de instelling moet worden verwacht dat zij onderzoek doet om vast te stellen of de transacties als samengestelde transacties moeten worden beschouwd. Dat is bijvoorbeeld het geval als de transacties:

- a. tegelijk of opvolgend worden verricht,
- b. door dezelfde persoon of verschillende, maar aan elkaar verwante personen, worden verricht
- c. betrekking hebben op dezelfde goederen en
- d. afzonderlijk onder de wettelijke waardegrens blijven, maar gezamenlijk daarboven uitkomen.

In dergelijke gevallen moet worden uitgegaan van een samengestelde transactie, tenzij een door de instelling ingesteld onderzoek uitwijst dat zij als afzonderlijke transacties moeten worden beschouwd.

In een uitspraak van het hof op dezelfde datum in een vergelijkbare zaak werden wel samengestelde transacties vastgesteld ([ECLI:NL:GHAMS:2020:2898](#)). Daarbij ging het om facturen waarbij de identiteit van de kopers wel bekend was. Op de facturen stonden twee verschillende namen, die kennelijk aan elkaar zijn verwant. De facturen betreffen de verkoop van nagenoeg dezelfde goederen op dezelfde datum, waarbij de order- en factuurnummers oplopend zijn. Het factuuradres is in beide gevallen gelijk en in beide gevallen is op exact hetzelfde moment voor ontvangst getekend. Tevens lijkt op de factuur te zijn aangetekend dat in één keer contant is betaald voor beide facturen. Dat op de ontvangstbewijzen twee verschillende handtekeningen staan doet aan de verwantschap tussen deze facturen niets af.

Twee andere facturen kunnen ook als samengestelde transactie worden aangemerkt. Zij betreffen de verkoop van dezelfde goederen, voor hetzelfde bedrag, op dezelfde datum. De twee personen hebben een gelijke achternaam

en het factuuradres en klantnummer zijn hetzelfde. De order- en factuurnummers zijn oplopend en de betaalwijze en verzendwijze zijn gelijk.

Met betrekking tot het bewaren van clientgegevens (art. 33 Wwft) oordeelt het hof nog dat nu verdachte deze gegevens op een digitale schijf bewaarde maar deze ten tijde van het onderzoek niet kon overleggen, de gegevens niet toegankelijk waren.

Gerechtshof Amsterdam, 30-10-2020, Wwft-verplichtingen makelaar: [ECLI:NL:GHAMS:2020:2900](#)

De verdachte is een makelaar die heeft nagelaten om cliëntenonderzoek (artikel 3 Wwft) te verrichten. Als gevolg hiervan heeft hij ook de bewaarplicht (artikel 33 Wwft) geschonden.

Schending artikel 3 Wwft

Wat betreft de schending van artikel 3 Wwft pleit de raadsman voor vrijspraak. De verdachte is een makelaar in een klein dorp, waar iedereen elkaar kent. De cliënten van de in de tenlastelegging genoemde transacties waren familieleden, jeugdvrienden, burens en kennissen van de verdachte. De verdachte stelde daarom dat cliëntenonderzoek niet nodig was. De verdachte verifieerde de identiteit van zijn cliënten enkel aan de hand van documenten zoals bijvoorbeeld de akte van levering van de onroerende zaken.

Het hof verwerpt dit verweer. Dat de cliënten ook bekenden van de verdachte zijn, doet niet ter zake. De identiteit van de cliënten dient, volgens de Wwft, aan de hand van een identiteitsdocument, zoals bijvoorbeeld een paspoort of rijbewijs, te worden geverifieerd. Akten van levering zijn niet voldoende om cliëntonderzoek te verrichten. Het hof acht een schending van artikel 3 Wwft dan ook bewezenverklaard en veroordeelt de verdachte voor dit feit.

Schending artikel 33 Wwft

Artikel 33, eerste lid, Wwft vereist dat de gegevens uit het cliëntonderzoek bewaard worden. Volgens het hof volgt uit dit artikel dat de bewaarplicht alleen geldt voor instellingen die hebben voldaan aan de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 3 Wwft. Je kan immers niet bewaren wat je niet hebt. Hoewel het hof het feit wel degelijk bewezen acht, is de verdachte voor dit feit niet strafbaar, dus ontslag van alle rechtsvervolgning voor de schending van artikel 33 Wwft.

Colofon

Redactie:

mr. Dorine Stahlie
mr. Sophie de Ridder

Coördinator kennis & expertise
Vaktechnisch medewerker

Anti Money Laundering Centre

Utrechtseweg 297 gebouw C, 3731 GA De Bilt

E: AML.Centre_Postbus@belastingdienst.nl

De AMLC nieuwsbrief voor overheidspartijen verschijnt 6 keer per jaar. Dit geldt ook voor de nieuwsbrief voor private partijen, deze wordt in het Nederlands en in het Engels verstuurd. Daarnaast versturen wij voor internationale partners 4 keer per jaar een nieuwsbrief.

Aanmelden/afmelden: via een mail naar bovenstaand e-mailadres.